

1 Paper estratègic del sector porcí

El sector porcí ha tingut i té una importància estratègica per a l'economia catalana:

- **Aporta el 30% del Producte final agrari de Catalunya.**
- **D'ell en depèn la viabilitat d'importants sectors com el de les indústries transformadores i de pinsos.**
- **El seu desenvolupament ha estat el punt clau per establir la població agrària a bona part del territori.**

El paper estratègic del sector aconsella concedir una atenció especial al procés en curs d'harmonització de llurs activitats al compliment de les exigències mediambientals, per tal de...

Donar suport a la transició d'aquest sector de l'activitat econòmica catalana a un model viable de desenvolupament sostenible.

Diverses raons obligen al sector porcí a adoptar un model de gestió sostenible de la seva activitat.

- **La creixent aplicació de les dejeccions ramaderes al sòl agrari, combinada amb la utilització intensiva de fertilitzans químics, és la causa principal de la contaminació de les aigües continentals ja que aporta nivells excessius de nitrats i altres substàncies contaminants.**
- **A més dels efectes negatius per al medi ambient, l'aportació als aqüífers de nivells de nitrats superiors als 50 mg/l fa impossible l'ús de l'aigua per al consum humà, el que obliga a realitzar importants inversions en nous abastaments d'aigua potable (Annex 1).**
- **Aquest fenomen, comú a tota la Unió Europea, ha motivat el desenvolupament d'un marc regulador que estableix les actuacions necessàries per reduir i prevenir la contaminació pels nitrats d'origen agrari.**
- **El compliment d'aquesta normativa, a més de permetre resoldre els problemes originats per la contaminació de les aigües, és una condició imprescindible per a optar a qualsevol tipus d'ajut dels programes de la Unió Europea en l'àmbit agrari.**

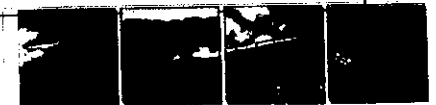

Segons la Directiva comunitaria 91/676/CEE i el seu desenvolupament en el Reial Decret 261/1996, la Generalitat de Catalunya ha desenvolupat el marc regulador de la gestió de les dejeccions porcines.

Cal destacar:

- **Decret 61/1994, del 22 de febrer, sobre la regulació de les explotacions ramaderes.**
 - S'en deriva l'establiment, entre d'altres, de les condicions d'emmagatzematge de les dejeccions porcines i la seva utilització al sòl agrícola.
- **Decret 283/1998, del 21 d'octubre, de la designació de les zones vulnerables en relació a la contaminació de nitrats produïts de fonts agràries.**
 - Segons l'avaluació de la qualitat de les aigües, es determinen 6 àrees vulnerables a la contaminació per nitrats en les que s'hi inclouen 203 municipis corresponents a 16 comarques.
 - En aquestes zones vulnerables s'estableix l'obligatorietat de complir les mesures de reducció i de prevenció de la contaminació per nitrats.
 - El decret està en fase de revisió i l'actualització es publicarà properament.
- **Decret 220/2001, de l'1 d'agost, de la gestió de les dejeccions ramaderes que estableix per a totes les explotacions ramaderes:**
 - L'obligació d'elaborar i d'aplicar un pla de gestió de les dejeccions ramaderes, per tal d'acreditar-ne una correcta gestió.
 - L'obligació de portar un llibre de gestió de les dejeccions ramaderes, en el que han de constar les dades corresponents a la gestió realitzada.

PLA DE SUPORT
A LA GESTIÓ DE LES DEJECCIONS PORCINES

L'elaboració i l'aplicació dels Plans de Gestió han de permetre a les explotacions ramaderes establir un model de gestió sostenible de les dejeccions animals.

Per tal de desenvolupar aquest model de gestió cal tenir en compte que:

La manera més sostenible de reciclar les dejeccions ramaderes és el sòl agrícola.

Però existeixen importants factors limitadors per a l'ús agrícola de les dejeccions porcines:

- L'aplicació de les dejeccions porcines per a l'ús agrícola sense produir efectes contaminants està limitada per la capacitat processadora dels cultius, de les condicions de la terra, de la meteorologia, etc.
- El sòl agrícola disponible per a l'aplicació de les dejeccions porcines no sempre està situat en àrees pròximes a les explotacions ramaderes, fent-ne més difícil la distribució.
- A més, l'ús de les dejeccions porcines com a abonament agrícola ha de competir amb altres fertilitzants d'origen químic i altres aportacions de matèria orgànica, com els creixents residus de depuradores urbanes.

Aquestes limitacions es tradueixen en la generació d'un excedent estructural de dejeccions porcines que cal gestionar de forma sostenible.

Desenvolupament sostenible del sector porcí:

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

Els objectius estratègics per a la creació d'un model de desenvolupament sostenible del sector porcí són:

1. Reduir els excedents de dejeccions ramaderes no aplicables al sòl agrícola local.

Per assolir aquest objectiu cal que els ramaders:

- Apliquin bones pràctiques, com les dietes animals que redueixen a l'origen el contingut contaminant de les dejeccions, tècniques per a la reducció del consum d'aigua, i altres mesures de gestió de les dejeccions.
- Disposin de les tecnologies de tractament de les dejeccions ramaderes necessàries per tal d'incrementar el volum de producció aplicable al sòl agrícola sense causar efectes contaminants.

De forma complementària, cal que les explotacions agrícoles:

- Incrementin la seva capacitat d'absovir dejeccions ramaderes, reduint l'utilització de fertilitzants d'origen químic i aplicant bones pràctiques agràries.

2. Disposar de les infraestructures necessàries per al tractament dels excedents de les dejeccions ramaderes no aplicables al sòl agrícola local.

- Per al tractament sostenible dels excedents, en la majoria de situacions, cal disposar de plantes de tractament de gran capacitat que, per la complexitat tecnològica i el volum d'inversió, demanen la participació d'empreses especialitzades en la gestió de residus.

PLA DE SUPORT
A LA GESTIÓ DE LES DEJECCIONS PORCINES

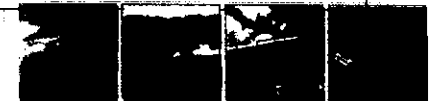
SITUACIÓ ACTUAL

Per tal d'adoptar un model de gestió sostenible, el sector porcí necessita aplicar noves solucions de tractament de les dejeccions que siguin tecnològicament adequades, econòmicament viables, mediambientalment sostenibles i socialment acceptables.

L'elecció d'aquestes solucions planteja dificultats importants:

- L'existència d'una gran varietat de tecnologies de tractament dels residus ramaders.
- El procés de tractament més adequat en cada cas demana la combinació de diferents processos i de diferents tecnologies.
- La idoneïtat tècnica i econòmica de les solucions que cal aportar en cada situació depèn de molts factors.
- Els processos més adequats solen requerir solucions de gestió col·lectiva que optimitzin el tractament a nivell local.
- El desenvolupament dels processos de tractament dels residus ramaders està, en tota la Unió Europea, en una fase inicial. Per aquesta raó, no es disposa de models fiables de referència ni de directius clares per orientar l'elecció de les solucions més adequades en cada situació local.

Aquest escenari han motivat un conjunt d'actuacions de la Generalitat que tenen com a objectiu dotar al sector porcí dels instruments necessaris per fer front al procés de millora de la gestió de residus.

Amb la voluntat conjunta d'adoptar les mesures necessàries per a millorar la gestió sostenible del sector porcí, la Generalitat de Catalunya i les organitzacions representants del sector* van signar, el 17 de juliol de 2002, el **Protocol d'actuacions per a la gestió de les dejeccions ramaderes a Catalunya.**

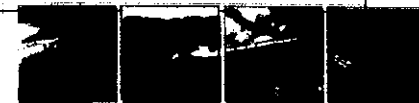
Aquest Protocol compromet a la Generalitat i al sector porcí a desenvolupar els instruments informatius, tècnics, organitzatius, financers i jurídics necessaris per tal de garantir la viabilitat del procés de millora en la gestió.

Els compromisos s'estructuren en tres eixos bàsics d'actuació que es desenvoluparan durant els propers 5 anys:

- **Promoure la prevenció de la generació de les dejeccions ramaderes.**
- **Promoure la correcta gestió de les dejeccions ramaderes.**
- **I facilitar l'abandonament voluntari i definitiu d'aquestes explotacions porcines que no puguin assolir un desenvolupament sostenible.**

* Han signat el Protocol:

El Departament de Medi Ambient (DMA), el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP), l'Associació Catalana de Productors de Porcí, l'Associación Nacional de Productores de Ganado Porcino (ANPROGAPOR), Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC) i la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC).

Per tal de respondre a les necessitats plantejades al sector porcí, la Generalitat de Catalunya ha desenvolupat un conjunt d'activitats complementàries estructurades a l'entorn d'un **Pla de Suport** que inclou:

1. Actuacions de suport tècnic destinades a:

- Promoure la investigació i la transferència al sector de dietes animals que redueixen l'aportació de nitrògen.
- Posar a l'abast del sector el coneixement i l'avaluació de les tecnologies de tractament.

2. Actuacions de suport econòmic destinades a:

- Promoure l'elaboració i l'aplicació dels plans de gestió de dejeccions ramaderes. (Annex 2)
- Promoure les inversions en condicionament de granges i l'adopció de les tecnologies de tractament de les dejeccions porcines.
- Facilitar l'abandonament de les explotacions porcines que no puguin assolir una gestió sostenible.

3. Altres actuacions normatives i d'organització destinades a:

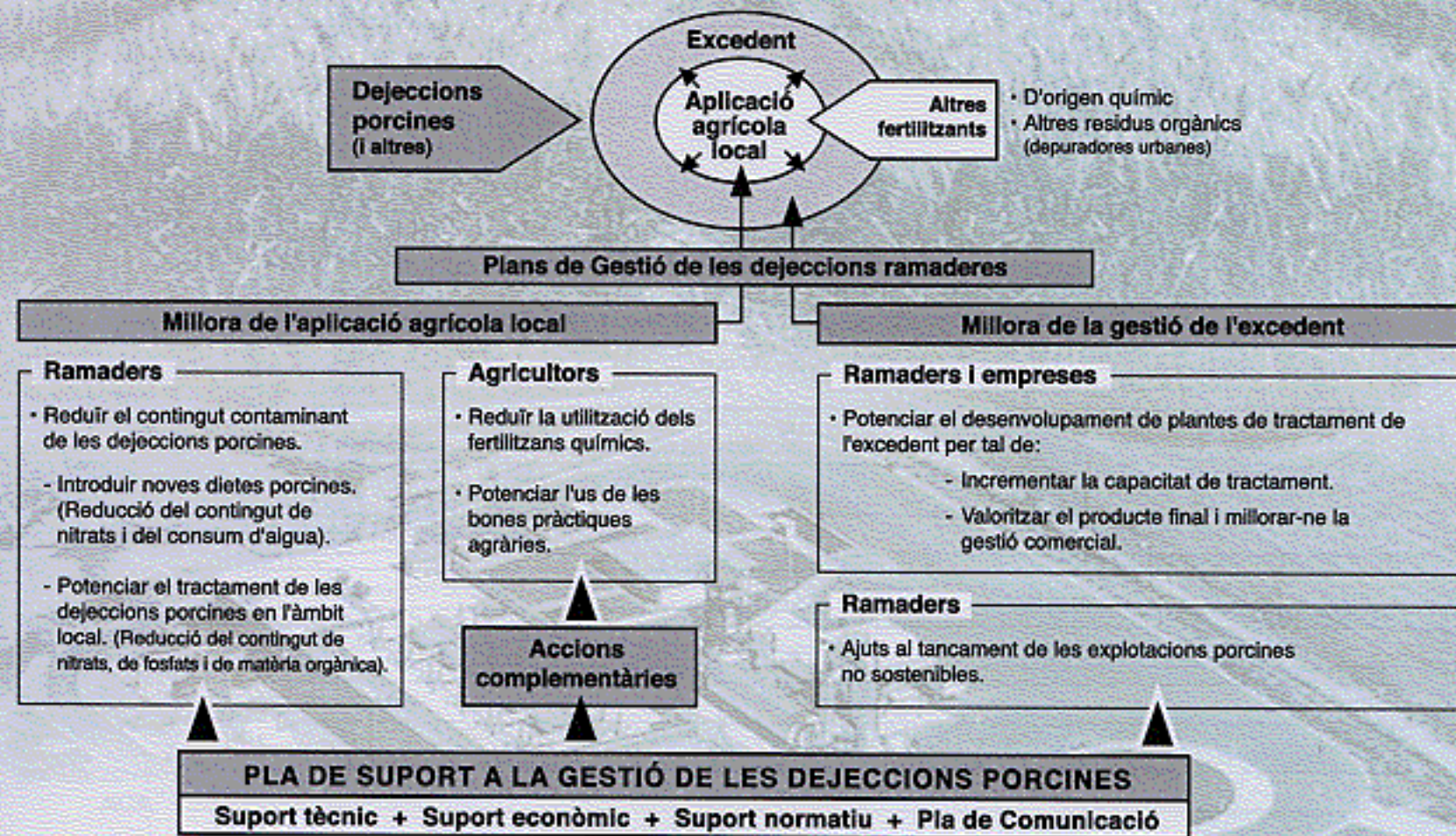
- Estimular la gestió correcta de les dejeccions i la creació de les infraestructures necessàries.

4. Un Pla de Comunicació destinat a:

- Dinamitzar la participació de tots els sectors implicats en el procés de millora de la gestió.
- Donar a conèixer les mesures de suport que la Generalitat posa a l'abast dels sectors implicats.

LÍNIES ESTRATÈGIQUES

PLA DE SUPORT
A LA GESTIÓ DE LES DEJECCIONS PORCINES

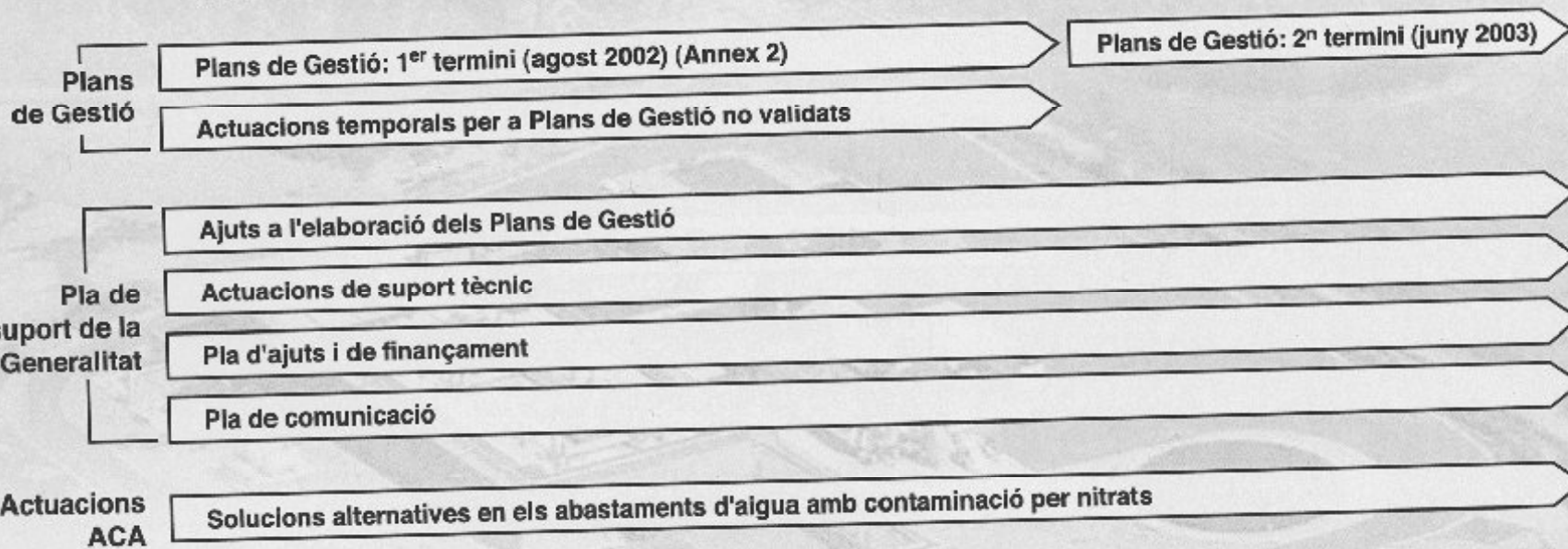
• Segarra • Alt Camp • Gironès • Baix Penedès	• Alt i Baix Empordà • Baix Camp • Pla de l'Estany	• Les Garrigues

Zones d'acció prioritària

(Efectes contaminants produïts, bàsicament, per fertilitzans químics)

(Efectes contaminants produïts, bàsicament, per les dejeccions porcines)

* El decret sobre zones vulnerables està en fase de revisió i l'actualització es publicarà properament.

PLA DE SUPORT
A LA GESTIÓ DE LES DEJECCIONS PORCINES

